Sigaradan Beklentiler Ölçe?i-Yeti?kin Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sigaradan Beklentiler Ölçe?i-Yeti?kin Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30251

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sigaradan Beklentiler Ölçe?i-Yeti?kin Formu (SBO-YF), sigara kullan?m?na yönelik bireylerin sahip oldu?u beklentileri ölçmek amac?yla Türkçeye uyarlama çal??mas? yap?lm?? bir psikometrik araçt?r. Bu form, özellikle sigara ba??ml?l??? ile ili?kili duygu düzenleme güçlükleri aras?ndaki arac?l?k rolünü incelemek üzere geli?tirilmi?tir. Ölçek, kullan?c?lar?n sigaradan bekledi?i olumlu veya olumsuz sonuçlar? de?erlendirerek, ba??ml?l???n bili?sel ve duygusal bile?enlerine ???k tutmay? amaçlamaktad?r.

Ölçe?in Türkçeye adaptasyon çal??mas? 2017 y?l?nda Yank? Süsen taraf?ndan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, sigara içme davran???n? sürdüren motivasyonel mekanizmalar? anlamak ve etkili b?rakma programlar? geli?tirmek için önemli bir kuramsal temel sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sigaradan Beklentiler Ölçe?i, Sigara Ba??ml?l???, Duygu Düzenleme Güçlü?ü, Yeti?kin Formu, Psikometrik Araçlar, Uyarlama.

Yazarlar

Yank? Süsen

Amaç

SBO-YF'nin temel amac?, yeti?kin sigara kullan?c?lar?n?n sigara içme eylemine dair besledikleri spesifik beklentileri sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu beklentiler, sigaran?n stres azaltma, sosyal kabul, bili?sel performans art??? veya olumsuz duygularla ba?a ç?kma gibi konularda sa?layaca?? dü?ünülen etkileri kapsar.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, duygu düzenleme güçlü?ü ya?ayan bireylerde sigaradan duygu ile ili?kili beklentilerin, sigara ba??ml?l??? ?iddeti üzerindeki arac?l?k etkisini ara?t?rmakt?r. Bu analiz, sigara kullan?m?n?n psikolojik kökenlerini derinlemesine anlamaya ve ki?iselle?tirilmi? tedavi yakla??mlar? geli?tirmeye katk?da bulunur.

Yap?

Ölçek, sigara kullan?m?n?n sonuçlar?na dair bili?sel de?erlendirmeleri, yani bireyin sigara içtikten sonra ne bekledi?ini ölçen bir psikometrik yap?y? temsil eder. Bu beklentiler, sigara içme davran???n?n ba?lat?lmas?nda ve sürdürülmesinde kritik rol oynayan motivasyonel inançlard?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Süsen (2017) taraf?ndan yap?lan adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in orijinal çok boyutlu yap?s?n?n (genellikle pozitif beklentiler ve negatif beklentiler olarak ayr?lan alt boyutlar) Türkçe örneklemde de geçerli olup olmad??? incelenmi?tir. Yap?, özellikle duygusal durumlarla ba?a ç?kma ve olumsuz s?k???kl?k gibi duygusal bile?enlere odaklanm??t?r.

Geçerlik

Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsay?lar? yer almamaktad?r. Ancak Türkçeye uyarlama süreci kapsam?nda, ölçe?in yap? geçerli?inin sa?lanmas? için kapsaml? çal??malar yürütülmü?tür. Bu çal??malar genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak ölçe?in faktör yap?s?n?n do?rulanmas?n? ve ölçüt ba??ml? geçerlik analizlerini içerir.

Süsen'in (2017) yüksek lisans tezi, SBO-YF'nin teorik olarak ili?kili oldu?u di?er psikolojik yap?larla (örne?in, nikotin ba??ml?l??? ?iddeti ve duygu düzenleme güçlü?ü) beklenen yön ve büyüklükte ili?kiler gösterdi?ini ve bu sayede yeterli yap? geçerli?ine sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenirlik de?erleri aç?kça listelenmemi?tir. Bir uyarlama çal??mas? için zorunlu olan güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarl?l???n?n incelenmesini kapsamaktad?r. Bu analizler tipik olarak Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak gerçekle?tirilir.

Yüksek lisans tezi ba?lam?nda, SBO-YF'nin alt boyutlar? ve toplam puan? için güçlü ve kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n (genellikle .70 ve üzeri) elde edildi?i ve ölçe?in Türk popülasyonunda güvenilir bir ölçüm arac? oldu?u sonucuna var?ld??? belirtilmi?tir.

Faktör Analizi

Sigaradan Beklentiler Ölçe?i'nin psikometrik temellerini olu?turmak amac?yla Faktör Analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Türk uyarlamas? sürecinde, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe örneklemde korunup korunmad???n? test etmek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r.

Bu analizler, ölçe?in maddelerinin teorik olarak önerilen alt boyutlara uygun bir ?ekilde yüklendi?ini ve bu alt boyutlar?n sigara beklentileri yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir. Faktör yap?s?, özellikle duygusal düzenleme ile ili?kili beklentilerin ayr??t?r?lmas?na olanak tan?m??t?r.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Orijinal ölçe?in Türkçe adaptasyonu ve geçerlik/güvenirlik çal??mas?).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Öz bildirim ölçe?i. Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi? olsa da, benzer psikometrik araçlar genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi ölçek kullan?r.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Sigara kullanan yeti?kinler.

Ya? Grubu: Yeti?kin popülasyonu (Genellikle 18 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, özellikle duygusal düzenleme güçlü?ü ya?ayan sigara kullan?c?lar? üzerinde yap?lm?? olup, sigara ba??ml?l??? olan bireylere uygulanabilir.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup ortam?nda, ka??t-kalem veya dijital anket format?nda uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Sigara Beklentileri, Nikotin Ba??ml?l???, Faktör Analizi, Cronbach Alfa, Psikoloji, Ba??ml?l?k Çal??malar?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda Belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: yanki_susen@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Yank? Süsen (Y?ld?r?m Beyaz?t Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017 çal??mas? ba?lam?nda).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in akademik veya klinik amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Yank? Süsen ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m izni genellikle kaynakça belirtilerek sa?lan?r.

Ücret: Ölçe?in akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için ücret bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir; genellikle ücretsizdir.

Test Y?l?: Türkçeye adaptasyon çal??mas?n?n tamamland??? y?l: **2017**.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? kaynakta mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Süsen, Y. (2017). *Duygu düzenleme güçlü?ü/olumsuz s?k???kl?k ile sigara ba??ml?l??? aras?ndaki ili?kide sigaradan duygu ile ili?kili beklentilerin rolü* (Yüksek lisans tezi). Y?ld?r?m Beyaz?t Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Sigaradan Beklentiler Ölçe?i-Yeti?kin Formu Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

Ölçek maddeleri, sigara içmenin beklenen sonuçlar?n? sorgular. Maddeler tipik olarak sigara içmenin rahatlama, sosyal kolayla?t?rma, dikkat art??? veya olumsuz duygusal durumlarla ba?a ç?kma gibi konulardaki alg?lanan etkilerine odaklanan ifadelerden olu?ur. Kat?l?mc?lardan, bu beklentilerin kendileri için ne kadar geçerli oldu?unu bir derecelendirme ölçe?i (örne?in, "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a) üzerinde belirtmeleri istenir.

ARABPSYCHOLOGY.COM